

Izhaja v ponedeljek in petek ob 17.

Stane mesečno po pošti 7 Din,
v Celju po raznašalcih dostavlja-
na 7.50 Din, za inozemstvo 20 DinRačun pri poštno-čerkovnem
zavodu št. 10.666.

Nova Doba

Redakcija in uprava: Celje,
Strossmayerjeva ulica št. 1,
pritličje, desno.Telefon interurban št. 65.
Rokopisi se ne vračajo.
Oglasi po tarifi.

Rokopisi se sprejemajo ob ponedeljkih in petkih brezpogojno le do 10. dopoldne. — Predpisi glede prostora in dneva objave oglasov se uvažujejo le po možnosti.

Štev. 92.

Celje, ponedeljek 14. novembra 1932.

Leto XIV.

FIR:

Narodnost in kultura

»Po mojem mnenju se nekatere besede vedno uporabljajo v napačnem smislu,« pravi Chesterton. »Nacionalizem pomeni po mojem mnenju naziranje, da je narodnost svetinja, nekaj, do česar ima vsak človek dolžnost in pravico, kar pomeni predvsem tudi simpatijo do vseh, posebno tudi malih narodov, ki imajo pravico, da živijo v polni meri na svoj lasten način.« Chesterton je Anglež; svoje mnenje je izrekel lani v nekem listu; v knjigi, ki je izšla še pred vojno, pa je izrazil drugo, skoraj neverjetno mnenje neki drugi Anglež: Houston Stewart Chamberlain. Zelo je občudoval Nemce in pisal, da pomeni nemški jezik tolikšno kulturno pridobitev, da bi morali biti narodi, ki jim Nemci vsilijo svoj jezik, tem še za to hvaležni! Mislim, da naš človek ne more brati teh besed, ne da bi se v njem dvignil val odpora. Oba citirana stavka sta zelo značilna — med človekoljubno inteligencijo Chestertonovo in mrzlo nesramnostjo Chamberlainovo so mnogi problemi nacionalizma in vsa gledanja nanj.

Da se razumemo: če se katerikoli človek zaradi same pripadnosti h kateremu narodu čuti zvišenega nad druge ljudi, ni še to huda stvar. Vsa družba naravnost sloni na nečimernosti in če je človek vsled kakršnihkoli vzrokov ponosen in v zavesti dvignjen, še radi tega ni vreden graje — saj bi potem morali biti krivi vsi ljudje.

Drugačna pa je stvar, če si tak človek domišlja, da so drugi ljudje manj vredni, da je boljši človek, kakor so oni in da ima več pravic. V tem slučaju nastane iz nečimernosti napuh in narodnostni napuh je izmed najbolj grdih, kar jih je. Če je nacionalist mnenja, da je prav njegov narod poklican, da odreši svet, in iz tega dalje sklepa, da ima pravico, vsiliti drugemu svoj jezik, običaje in prepričanje, potem je izgubljen za vsako pametno razmotrivanje. V zgodovini človeštva ni primera, iz katerega bi se dalo sklepati, da je nasilno raznarodovanje kulturno delo. Brez ozira na številna barbarstva, ki se pri takem poslu dogajajo, se je še vedno pokazalo, da osvajajoči narod demoralizuje sebe in svojega nasprotnika. Klasičen primer za to nam nudita Anglija in Irska.

Pripomniti je, da je te vrste nacionalizem navadno še tudi do kraja pokvarjen. Ni je hujše hinavščine, kakor frazarjenje gospodarskega nacionalizma. Sebični ljudje pogosto uporabljajo

narodno navdušenje v svoje lastne, zelo umazane namene. Manevirajo tako, da se žar narodnega navdušenja izpremeni v sijaj zlatnikov, ki se jim kotalijo v blagine. Imamo primer angleških trgovcev v Indiji in južni Afriki (Jameson), ljudi, ki so pod zastavo svojega imperija izvršili uprav razbojniške čine. Imamo primer nemške vojne industrije, ki je vedno ščuvala na vojno in ki sedaj zopet vsa gori v patriotičnem in imperijalističnem navdušenju.

Nekaj drugega pomeni navdušenje idealistov, ki jim je narodnost naravnost religija; ljudi, ki bi za narodnost dali vse, delo svojega življenja in življenje samo. Val narodnega navdušenja je dandanašnji še zelo močan, seveda pa je borbenost včasih malo čudna. Fašisti v Italiji in tudi hitlerjevci v Nemčiji se ravnaajo po onem slavnem nemškem izreku: »Und willst du nicht mein Bruder sein, so hau' ich dir den Schädel ein!«

Vključ temu so principi nacionalizma docela simpatični in naravni. Nacionalizem je dvojen: gospodarski in kulturni. Jasno je, da bi gospodarska osamosvojitve narodov pomenila velik korak k izboljšanju razmer, ki so dandanašnji vse prej kakor prijetne. Gospodarski nacionalizem hoče moč na znotraj in neodvisnost od sosedov. To so stvari, o katerih bi se dalo dolgo razpravljati, in katerih nacionalizem sam mogoče niti ne more rešiti, ker so države baš v gospodarskem oziru silno povezane med sabo.

Čisto druga stvar pa je s kulturnim nacionalizmom. Vsaka narodnost ima svojo individualnost, način čutenja in gledanja, skratka: dušo, ki se izraža v jeziku ter predvsem v narodovih umetninah in njih tvornih. Umetnost ni nič drugega, kakor ponazoritev človeških čutov, in čisto gotovo je, da je vsako umetniško gledanje zanimivo in da je človeštvo bogato z vsakim izrazom človeške duše. Če torej kakšen velik narod vsili svoj način gledanja slabšemu, dela nemoralno, ker jemlje človeštvu enega izmed izrazov njegove duševnosti. Značilno je, da so vsi nasilno borbeni nacionalisti baš ljudje, ki o kulturi navadno najmanj razumejo. Če se je narod Goetheja in Kanta kazal brutalnega in prostaškega, so bili tega vedno krivi ljudje, ki o teh duševnih velikanih niso imeli dosti pojma, in Danteju se gotovo ni sanjalo, kaj vse se bo nekoč počenjal v znamenju njegovega imena. Kultura osvaja srca, ne teles in volje; umetnik ne more biti v resnici brutalen;

kadar je, ni umetnik. Niti ideolog vojne ne more biti. Nietzsche vključ mnenju mnogih ni izjema. Njegovo ime se je mnogo izrabljalo od ljudi, ki so se sklicevali na posamezna mesta iz njegovih del, ki jih v celoti niso poznali. Za vsakega, ki Nietzscheja v resnici razume, je jasno, da je zelo daleč oddaljen od vsakega junckerstva ali prusijanizma. Vsi umetniki, ki so včasih izražali nacionalizem, so bili od srednjega veka dalje (Villon) vedno le branilci, nikdar napadalci. Vsi resnični borci med pesniki (Körner, Béranger, Koseski) so bili dobri patrioti in slabi poeti.

In vendar je nacionalizem v kulturi potreben. Svobodna mu pot, kadar čisti jezik, kadar trebi tujke, ki se dajo lahko nadomestiti, kadar nadomešča fraze, ki so pisane v tujem duhu. Vse to se da pretirati, a vsekakor je jezik silno intimno in organsko izrazno sredstvo, v njem se kažejo vsi otenki narodove duše. Toda, ali se da o »narodovi duši« sploh govoriti? Vsekakor je duh v ljudeh in tudi v pokrajinah; iz ljudi in njih okolice se rodijo umetnine. Zato pa: manj teoretiziranja in več čutenja in oblikovanja. Narodnost ni nič, če ni našla oblike. In če je umetnik še tak brezdomec, je njegova narodnost vendar intimnejša in finejša kakor narodnost vsakega drugega človeka. Iz rodne zemlje je črpal svojo moč, iz pokrajine in neba, iz teles in obrazov ljudi, njih besed in kretanj. In če se poslužuje svojega rodne jezika, mu je to le sredstvo, a silno prožno in fino, prežeto z njegovimi najskrivnejšimi čustvi. Zavest narodov je zavest posameznikov, ki so ljudem odkrili njih lastno dušo. In ta duša ima svojstvene otenke, neko globoko silo, ki je ni mogoče dodati niti posnemati. Sila naroda pa je sila njegove duše in edino kulturne dobrine naj tvorijo (in v resnici tudi predstavljajo) merilo vsake narodne zavesti.

Ta zavest nikdar ni brutalna napram sočloveku. Če seže človek le dovolj globoko vase, najde tam nekaj, kar pripada tudi vsem drugim ljudem. Če pa narod v resnici pozna samega sebe, je močan in velik, in sila njegovega duha ne bo klonila ne v dobrih ne v hudih časih.

Grenčica Hunyadi Janos je najzanesljivejša in najidealnejša odvajalno sredstvo.

Važna anketa obrtniških organizacij pri Zbornici za TOI v Ljubljani

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je priredila dne 11. t. m. dopoldne anketo, na kateri se je razpravljalo o nekaterih določbah zakonskega predloga o pooblaščenih inženjerjih, ki globoko posegajo v narodno gospodarstvo, zlasti pa v delokrog in eksistenčne pogoje mnogih obrtniških panog. Pri tej priliki se je ugotovilo, da člen 14. navedenega zakonskega predloga omogoča gotovim podjetjem, da z nastavitvijo pooblaščenega inženjerja kot poslovodje dobe v roke dejanski monopol za dela, ki so jih doslej imeli obrtniki. Tu bi prišla v poštev elektroinstalacija, instalacija vodovov, plina, centralnih kurjav, kanalizacije, montaža raznih strojnih naprav, da celo dela nekaterih kovinarskih strok, ki spadajo danes v delokrog strojnih in stavbnih ključavničarjev, mehanikov itd.

Nadalje se je ugotovilo, da v členu 15. pridržuje predlog zakona pooblaščenim inženjerjem celo vrsto del kot izključen delokrog, dasi spadajo po dosedanjem običaju in pa po predpisih obrtnega zakona v tu in inozemstvu v delokrog obrtnikov. Posledica bi bila, da bi bili od teh del izključeni obrtniki, pri čemer bi bile prizadete osobito gradbene, elektrotehnične, strojne, ključavničarske, instalaterske in druge kovinarske stroke, katerih delokrog se danes stika z delokrogom nekaterih inženjerskih panog.

Končno se je ugotovilo, da hoče predlog zakona o pooblaščenih inženjerjih dopolnjevati in izpreminjati določbe obrtnega zakona, ki je stopil po več kakor desetletnih obširnih pripravah in ostrih borbah v veljavo šele 9. marca 1932, ter urejevati vprašanja, ki se imajo po obrtnem zakonu urediti s posebnimi uredbami. Ugotovila se je velika pretiranost zahtev predloga zakona o pooblaščenih inženjerjih zlasti v škodo obrtništva. Sprejete so bile resolucije, ki jih bo poslala z obrazilitvijo Zbornica za trgovino, obrt in industrijo pristojnim ministrom, narodnim poslancem in senatorjem.

Navzoči predstavniki prizadeti obrtniških strok so izrazili obenem namero, da z javnim manifestacijskim zborom podprejo zbornično akcijo in da se za stvar zainteresirajo tudi druge gospodarske korporacije v državi.

V. GABERSKI:

Glad

(Iz zbirke »Brez slave«)

(Konec.)

Spominjam se, kako je bila nekoč prišla v taborišče misija švedskega rdečega križa. To je bil dan »prosb« in »žalob« (prošenj in pritožb). Pa je nastopil neki korporal in je tam povedal, da »naš brat umirajet s golodu« (da umirajo od glada). Tista visoka rdeča sestra in ona švedska gospoda je zastrmela, ko jim je njihov uradni tolmač raztolmačil moje tolmačenje, da mož trdi, da umirajo od lakote. Jaz sem to seveda rad povedal in sem tudi moral vestno prevajati, že zato, ker je on nemški in ruski razumel. Avstrijska oblast se je kar spogledala, in vprašati sem moral podoficirja, naj vsaj enega svojih ljudi imenuje, ki ga je od lakote bilo konec. General, komandant taborišča, je kar žarel v pričakovanju, da je Rus sedaj potolčen. Ta pa je ugotovil, da se od lakote ne umira kakor od kapi naenkrat, ampak da se od večnega stradanja pač nekoč pogine. Ta definicija se je zdela Švedom precej dobra, in najbrže so verjeli, da ljudje res gladujejo. Reči pa moram, da se odvažnemu podoficirju ni nič hudega pripetilo. Samo da

so ga poslali nekam na delo s prvim malim transportom, da ne bi hujskal in delal zgage. Rad je šel, saj siliti k delu ga kot podoficirja niso smeli.

A kaj, če je morda prišel kam za italijansko fronto, kjer so Rusi popravljali ceste? Tam je bilo kaj hudo. Tam so pušili suho listje in si v svojih kotličih kuhali v nezdravi vodi vsake vrste travo, ki so si jo sproti nabirali.

V Italiji sami je bilo v času pred ofenzivo ob Pijavi že strašno gladovanje. Trpeli so ljudje in živali; pri vojaštvu je ginila volja za vojevanje, živali pa so gubile moči in odpornost. Vsak čas nam je poginil kak konj ali mezeg. Nedostajanje živil se je poznalo že celo v oficirskih menažah, kjer mize niso več bile tako lepo pokrite. Vsekakor pa je bila med hrano za gospodo in jedjo za moštvo še silna razlika; zato se je med oficirji in vojaštvom odpiral prepad, ki se ga v poznem poletju že ni dalo več premestiti. Lačni mož je zasovražil sitega človeka.

Na svoji vsakdanji poti od bornega stana na postojanko sem moral mimo žitnega polja, ki je zorelo. Nekega dne se mi je zazdelo, da se ob brezvetriju v razgonu žito sumljivo maje. Mislil sem, da se valja na njivi kaka drobna žival, pa sem previdno stopil

z vzare na ogon. In kaj je bilo? Našel sem vsega zbezanega postarnega narednika, ki je čepel na njivi in z bajonetom rezal težko klasje. Bilo mu je silno nerodno; sramoval se je svoje lakote. Kaj bo s klasjem? I, kaj. Klasje se zmane, zrne se v stari ponvi nekoliko opravi, nato pa za silo zmelje v polomljenem mlinu za kavo, in zdrob se skuha na vodi. Kaša je gotova . . . Tako si je pomagal z dneva na dan narednik, ki je bil doma v Slovačiji dobro plačan gozdar nekega madjarskega grofa. In kako so živeli še le drugi! Bilo je tem hujše, ker tobaka že tudi niso redno dobivali.

Od prijateljske strani vem, da so morali neke ob Pijavi ustreliti konja zavoljo smrkavosti. Vojski so prosili svojega oficirja, da bi smeli žival pojesti. Pa seveda ni mogel dovoliti, da bi jedli tako meso. Morali so truplo zagrebsti. Po noči pa so šli in so konja izkopal, ga razsekali in razdelili ter kožno zopet pokopali in grob tako zravnali, da se je zdelo, da je vse v redu. — Znanec, ki se je vrnil iz Italije, mi je povedal to-le neverjetnost: Ob neki priložnosti jih je bilo nekaj več zajetih. In Italijani so jim dali večjo porcijo boljše polente. Neki Avstrijec pa toliko take hrane ni mogel prenesti; želodec se mu je uprl. Pa je priskočil gladen bosanski vojak

in je izvržek pobral v svojo šalico ter ga povžil . . .

Je-li potem čudno, da so se uprli celo Poljaki, ki so oficirjem zagrozili, da zapustijo zakope, če ne bo kruha? Ti so se zbal poloma, a kruha le ni bilo. Še le ko je njegova prezvišenost general, komandant divizije, ki je bil sam Poljak, nekega meglenega jutra na vse zgodaj zdrknil z avtomobilom tja nekam blizu rovov, in je videl, kako je položaj resen, so prišli že čez nekaj ur tovorni vozovi polni kruha, tako lepo belega in toplo puhtega, da se mi je kar milo storilo. Kdo ve, kje so dobili moko! Poljska groznja »niema chleba — niema Polaka« (ni kruha — ni Poljaka) je zalegla.

Dobro karakterizira naš glad kratki razgovor med našim kapitanom in šegavim korporalom z Dunaja. Komandant je bil dobričina, Pražan, pa je tako mimogrede vprašal: »Kaj mislite, Martin, kedaj bo konec vojne?« »Smem li na to odgovoriti, gospod?« »I, seveda, kar povejte.« »Veste, kadar bodo gospoda oficirji morali to žreti, kar dajejo nam.« Kapitan je morda pričakoval kakega manj točnega odgovora. Ostrmel je, a ko smo se vsi zasmeljali, se je še on nasmehnil, zamahnil je z roko, in odšel.

Stradala je pa tudi živina. Konji in meži niso imeli dovolj krme in so

DOMAČE VESTI

d Narodna skupščina je v petek 11. t. m., ravno na poljski narodni praznik, soglasno in z dolgotrajnimi ovacijami Poljski in bratskemu poljskemu narodu odobrila konvencijo o kulturnem sodelovanju med Poljsko in Jugoslavijo. Z navdušenjem je bilo tudi sprejeto naslednje besedilo brzojavke, ki je bila poslana predsedništvu poljskega Sejma: »Jugoslovenska Narodna skupščina čuti, sprejemajoč z navdušeno enodušnostjo sporazum o znanosti, šolstvu in o umetniških odnošjih med kraljevino Jugoslavijo in republiko Poljsko kot rezultat dobrih in v bodoče še boljših vzajemnih odnošajev, neodoljivo potrebo, da izrazi baš na dan, ko je bilo proglašeno edinstvo in državna neodvisnost bratskega poljskega naroda, Sejmu in vsemu poljskemu narodu čustva svojih velikih in trajnih bratskih simpatij in prijateljstva«.

d **Minister dr. Kramer v inozemstvu.** Minister g. dr. Albert Kramer je odpotoval v inozemstvo, kjer bo ostal kratek čas. Zaradi odpotovanja ne more odgovarjati na pisma in dopise, ki bodo v tem času dospeli na njegov naslov v Beograd ali Ljubljano.

d **Na rednem občnem zboru JAD »Triglava«** v Zagrebu je bil izvoljen naslednji odbor: Predsednik: Karol Korošec, cand. med.; podpredsednik: Anton Pucelj, cand. iur.; tajnik: Vinko Čerin, stud. techn.; blagajnik: Drago Kveder, stud. techn.; gospodar: Milan Pečar, stud. vet.; arhivar: Adolf Hlastec, cand. ing.; revizorja: Stane Tonejc, cand. ing. in Mile Podboj, cand. ing.

d **Nosečim ženam in mladim materam** pomore naravna »Franc Jožefova« grenčica do urejenega želodca in črevesja. Glavni zastopniki modernega zdravilstva za ženske bolezni so preizkusili, da »Franc Jožefova« voda v večini slučajev učinkuje hitro, sigurno in brez bolečin. »Franc Jožefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

d **Dunajska vremenska napoved za torek 15. novembra:** Po dnevi najbrž še po večini jasno, zmeren jutranji mraz, ponekod morda visoke megle, vzhodni vetrovi.

Celje in okolica

c **V proslavo spomina Vladimira Gortana in bazoviških žrtev** je priredila celjska »Soča« v nedeljo 13. t. m. od 11. do 12. dopoldne v polni veliki dvorani Narodnega doma svečano komemoracijo, ki so se je udeležili tudi zastopniki vojaških in civilnih oblastev, uradov, korporacij in društev. Uvodoma je odvetnik g. dr. Mikuletič izpregovoril o junaštvu Vladimira Gortana ter bazoviških žrtev Ferdinanda Bidovca, Zvonimira Miloša, Frana Marušiča in Lojzeta Valenčiča ter orisal trpljenje našega naroda v suženjstvu

cepali. Na Krasu so grizli z drevja borove vejice in suho igličje so pobirali celo s tal. Pri Svetem križu nad morjem sta nam hotela poginiti v gozdu dva konja zapored. Da bi ne jedli mrhovine, smo jih še žive pobili, in eden je imel v želodcu kakor golobje jajce velik kamen, ki ga je bil pogoltnil hlastajoč po tleh za krmo.

Jaz sam sem si tudi užil lakote. Ko je bilo ravno najmanj hrane, se mi je kakor za zasmeh želodec še povečal. Tako je prišlo, da nekako tri leta nisem bil niti enkrat sit. Še dobro leto po vojni sem bil ves mršav, zelen in žolt, tako da so me dolžili, da s smrtjo koketiram. A za tak flirt mi ni bilo. Kdo bo pa umiral, dokler še čaka boljših časov in za trdno misli, da res pridejo!?

Pri boleznih žolča, jeter in ledvic je priporočljivo, da pijete vsake dva do tri mesece nekaj tednov vsak dan zjutraj na tešče pol kozarca Saxlehnerjeve grenčice **HUNYADI JANOS.** Grenčica **HUNYADI JANOS** je izborna, neprekosljivo naravno odvajalno sredstvo. Ureja stolico, odvaja škodljive snovi iz telesa, poživlja organizem in dela telo bolj odporno. Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in boljših trgovinah. Pazite na etiketo z rdečim srednjim poljem!

krutega tujca. Govorni zbor »Soča« je recital Bajčev »Pesem primorskih emigrantov«, g. Čebular pa je deklamiral Gradnikovo »Molitev beguncev«. Akademik g. Miro Černigoj je v lepem, temperamentnem govoru prikazal tragiko Rapalla za naš narod onstran in tostran sedanjih meja ter vzpodbujal k intenzivnemu delu za lepšo bodočnost naših po krivici trpečih bratov. Gosp. Ciril Velušček je deklamiral Župančičevo »Naše pismo«. Lepo proslavo je zaključila zelo posrečena alegorija, delo znanega celjskega mojstra g. M. Benčana, ki je simbolizirala trpljenje in mučeništvo Vladimira Gortana in bazoviških žrtev. Med alegorijo je pel zbor »Oljke« Prelovčeve »Oj, Doberdob«.

c **Prihodnji redni članski sestanek** krajevne organizacije JRKD za mesto Celje bo v sredo 16. t. m. ob 20. v klubovi sobi v Celjskem domu.

c **Strankina pisarna.** Danes je bila otvorjena pisarna krajevne organizacije JRKD za mesto Celje. Pisarna je v klubovi sobi v Celjskem domu in posluje zaenkrat vsak dan od 16. do 17., izvzemši sobote, nedelje in praznike.

c **Ljudsko vseučilišče.** Drevi ob osmih bo predaval v risalnici meščanske šole docent ljubljanske univerze g. dr. Rakovec »o postanku naše zemlje in o davno izumrlih predpotopnih živalskih velikanih.« Predavatelj bo tudi predvajal mnoge zanimive skioptične slike.

c **Koncert 1. decembra.** Celjsko godbeno društvo je pridobilo v osebi g. Alojza Kališnika izvrstnega kapelnika. Njegova zasluga je, da se je orkester pomnožil na 30 mož. Orkester ima redne vaje dva do trikrat tedensko, zato so pa tudi uspehi najlepši, kar smo ugotovili na dobrodelnem koncertu, ki se je vršil nedavno v Celjskem domu. Na koncertu 1. decembra bo izvajalo CGD Griegovo »Poklonitveno koračnico« in I. stavek Schubertove simfonije v h-molu ter bo sigurno nudilo velik umetniški užitek. Gosp. Pec Šegula, učitelj glasbe in pevodnja CPD, pa nas bo zopet presenetil z večjim glasbenim delom. Z nad 80-ri broječim mešanim zborom CPD je naštudiral izredno težko, a prekrasno Sattnerjevo kantato »Soči« za soli, zbor in orkester, Opozarjamo že danes na ta koncert in pričakujemo, da bo velika dvorana Celjskega doma 1. decembra zasedena do zadnjega kotička

c **Iz CPD.** Ta teden imamo zadnje ločene vaje, zato prosim vse pevke in pevce, da se jih sigurno in točno udeležijo. Ženski zbor bo imel vajo v sredo že ob pol 8. zvečer, kar naj cenjene dame upoštevajo. — Pec.

c **Poročila sta se v nedeljo 13. t. m.** dopoldne v Petrovčah g. Tine Kopušar, trgovec v Celju, in zasebna uradnica gdč. Lizika Danevova iz Celja. Na predvečer poroke je pevski zbor »Oljke« zapel nevesti podoknico. Mlademu paru želimo mnogo sreče!

c **Poroka.** V nedeljo 13. t. m. se je poročil v celjski župni cerkvi g. Alojz Snedič, zasebni nameščenev v Celju, z gdč. Dano Štrausovo iz Celja. Članstvo SK Jugoslavije želi mladoporočencema obilo sreče!

c **Iz sodne službe.** Sodni avskultant g. Josip Polc v Celju je dodeljen okrajnemu sodišču v Slovenjgradcu.

c **Smrtna kosa.** V celjski bolnici so umrli: v petek 11. t. m. 67-letni občinski revez Matevž Lavrinc od Sv. Krištofa nad Laškimi in 37-letna rudarjeva žena Karolina Topolovškova iz Zabukovce, v nedeljo 13. t. m. pa 56-letni Tomo Peinović, trgovski potnik pri tvrdki P. Teslić v Sisku, 32-letna posestnikova hči Rozalija Tacarjeva iz Krajncice pri Št. Juriju ob juž. žel. in 1½-letni Viljem Planko, sinček postrežnice iz Nove vasi pri Celju. Na Lavi je umrl 3½ meseca stari sinček posestnika Franc Liliija. N. p. v m!

c **Žrtve nesreč.** Na cesti v Laškem je avto trgovca g. Josipa Herlacha v nedeljo 13. t. m. povozil 4 letnega rudarjevega sinčka Martina Brečka iz Hude jame in ga težko poškodoval. — Triletnemu sinčku stavbenika Vinka Gologranca iz Gaberja je padla 11. t. m. truga voza na glavo in ga hudo poškodovala. — 60 letna delavka Marija Anderluhova iz Leš pri Šmarju si je 11. t. m. pri padcu zlomila nogo. — V soboto 12. t. m. je izbruhnil požar v hiši delavca Breclja v Čretu v okolici Dola pri Hraštniku. Delavčev

dveletni sinček Jože, ki so ga rešili iz goreče hiše, je dobil težke opekline na glavi in rokah. — 38 letni gostilničar Franc Dobraic iz Gaberja je v nedeljo 13. t. m. v neki gostilni v Čretu udaril s steklenico po mizi. Steklenica se je razbila, pri tem pa si je Dobraic prerezal levo zapestje. Vsi ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

c **Porod v ambulanci reševalnega oddelka.** V ponedeljek 14. t. m. okrog pol 3. zjutraj so popadli 24 letno Anico H. iz Celja v Prešernovi ulici porodni krči. Reva se je zgrudila nezavestna na tlak. Službujoči stražnik jo je spravil na rešilno postajo v magistratnem posloppju, kjer je H. porodila krepko deklico. Mater in otroka so prepeljali z reševalnim avtomobilom v porodnišnico.

c **V garažo mestnega avtobusnega podjetja** na Sp. Lanovžu je vlomil neznan možki v noči na soboto 12. t. m. S krampom je poškodoval vrata in povzročil 100 Din škode, odnesel pa ni ničesar. Morda gre le za akt maščevalnosti.

Gramofoni radioaparati

in raznovrstna popravila
ANTON LEČNIK, Celje, Glavni trg 4

c **Zopet tatvina kolesa.** V petek 11. t. m. ob 1730 je neznan tat izmaknil nekemu trgovcu v Tremerju pri Celju izpred njegove trgovine 1500 Din vredno kolo znamke »Puch« št. 351.183. Kljub takojšnjemu zasledovanju se ni posrečilo dohiti tati, ki se je odpeljal s kolesom neznanokam.

c **Kolo je izginilo in se zopet pojavilo.** V soboto 12. t. m. popoldne je nekdo odpeljal kleparskemu mojstru g. Franju Dolžan z dvorišča pred njegovo hišo Za kresijo 800 Din vredno, rdeče pleskano kolo. Malo kasneje pa so kolo našli ob zidu pred Rakuschevo trgovino na Kralja Petra cesti.

c **Tatvina.** V nedeljo 13. t. m. popoldne se je neznan storilec splazil v nezaklenjeno sobo hlapcev Leopolda Sagadina in Martina Petroviča v gospodarskem posloppju g. Kirbiša v Ipavčevi ulici. Tat je odnesel Sagadinu hlače, rjav površnik in 120 Din gotovine, Petroviču pa rižast površnik in srebrno uro. Sagadin ima 500, Petrovič pa 350 Din škode.

c **Razpis službe strojnika v mestni klavnici.** (Razpis.) Mestna občina Celje razpisuje mesto strojnika za svojo klavnico. Plača po dogovoru. Reflektanti na to službo morajo izpolniti sledeče pogoje: 1) Morajo biti izučeni ključavničarji ter imeti izpit za posluževanje parnih kotlov, 2) imeti morajo najmanj triletno prakso v strojnem obratu, 3) ne smejo biti mlajši od 25 let in ne starejši od 35 let. Prednost se prizna kompetentom s prakso pri hladilnih napravah in absolutnom strojne delovodske šole v Ljubljani, ali s slično predizobrazbo s potrebno prakso, ter prošnjikom, ki imajo prakso ali pa vsaj osnovne pojme pri električnih strojih in napravah. Z Din 5— kolkovane prošnje je vlagati do 20. XII. 1932 pri predsedništvu mestnega načelstva celjskega. Prošnje morajo biti opremljene s sledečimi listinami: 1) rojstnim listom, 2) dokazilom o jugoslovenskem državljanstvu, 3) uradnim zdravniškim izpričevalom, 4) npravstvenim izpričevalom, 5) zadnjim šolskim izpričevalom, 6) izpričevalom o strokovni usposobljenosti in dosedanjih praksih, 7) dokazilom o odsluženem vojaškem roku. — Mestno načelstvo Celje, dne 9. XI. 1932. Mestni načelnik: Dr. Goričan, s. r.

c **Borza dela v Celju** išče tri stavbne kleparje začasno delo. V poštevek pridejo le Celjani ali okoličani.

Kino

Mestni kino Celje. Ponedeljek 14., torek 15. in sredo 16. novembra: »Luči velemesta«. Zvočni film svetovnega slovesa. Romantična pantomima iz življenja potepuha. V glavni ulozi slavni umetnik komik Charlie Chaplin. Režija in glasba: Charlie Chaplin. Predigra: Foxov zvočni žurnal. Občinstvo prav posebno opozarjamo na ta izredni film.

»Franc Jožefova« grenčica povzroča dobro prebavo, lahko glavo, mirno spanje.

Gledališče

MESTNO GLEDALIŠČE V CELJU

Repertoar:

Nedelja 20. novembra ob 16: »Celjski grofje«. Skromno zvišane cene. — Ob 20.: »Friderika«. Gostovanje mariborskega Narodnega gledališča. — Glasbene cene.

Bratko Kreft: „Celjski grofje“

(K uprizoritvi 11. t. m. v celjskem gledališču)

Kot umetnina je Novačanov »Herman« morda močnejši od Kreftovih »Celjskih grofov«, dasi se je slednji bolj približal resničnosti in zgodovini in z jasnejšimi, kritičnejšimi očmi pravilnejše gleda na te neizprosne srednjeveške motogce. Če sodiš umetnino, jo moraš soditi pač le po njeni umetniški vrednosti in pravilno trdi Novačan, da je pisatelju dovoljeno postaviti se v katerikoli kot, da celo poletiti v zrak in gledati na dogodke ali na kakoli, kakor se mu pač ravno poljubi, da mu je popolnoma svobodno izbrati si katerikoli idejo, ki jo potem obdelja, zagovarja in ovekoveči v svojem delu, ko pravi, da bi smel dramatik poveličevati ali trgati Cezarja, Napoleona, da bi ju smel imeti za moralca ali za polbogova, kakor pač pisatelj gleda nanja in kakor se mu zdi dobro in prav.

Ideji — Novačan: Kreft? Vsekakor je v tem pogledu večina na Kreftovi strani, kakor tudi danes nihče več ne more trditi, da bi »Celjani« bili kedaj nacionalno zavedni, da bi morda poleg svoje oblasti, morilskih nakleпов, osebnih koristi, imeli še pred očmi kaj drugega, morda dobrobit podložnih kmetov. Nikdar menda se ni v glavi Celjskih porodila človekoljubna, zvišena misel, zato je trditev, da so hoteli združiti Slovence in Hrvate v eno državo, zaradi Slovencev in Hrvatov, da bi se ohranili in razvijali, nesmiselna. Celjski so hoteli vladati, hoteli so imeti lastno državo zaradi moči in ugleda celjskih zvezd, pa bi jim bilo tudi vseeno, če bi vladali Ogrom, Rimljanom ali pa nam. Grešimo, hudo grešimo, če jim sedaj po smrti podtikamo misli, ki jih nikdar mislili niso, če se ponašamo s prijateljstvom in naklonjenostjo ljudi, ki nas bi prav tako lahko javno sovražili, kakor so nas zatirali, če ne bi pričakovali od nas osebnih koristi in če ne bi vse svoje moči zidali na ramah svojih hlapcev — naših prednikov. Sprostimo se teh hlapčevskih misli in glejmo na stvari kakor so bile v resnici. Ohranili smo se do danes, kljub vsem poskusom naših gospodarjev, da bi nas zatrli in zatajili, in zato, da smo se ohranili, moramo biti hvaležni edinole našim ljudem, čistokrvnim in zavednim sinovom slovenskega naroda, ki se nikdar niso rodili na grahah, nikdar v palačah, ki se nikdar niso valjali po grofovskih posteljah, ampak so izšli vsi iz bornih, polrazpalih kmečkih koč, pa jim je bilo dano, kljub stradanju in kljub najtežavnejšim razmeram, napraviti in ustvariti več kakor morda takratnim motogcem, ker je pri vsakem dejanju treba poznati nagib in ker se vsako dejanje in vsaka ideja cenijo šele po vrednosti trajanja.

Najmočnejši prizor v Kreftovi drami je brezdvomno oni pred sodiščem. Za voljo sodišča, za našimljeno pravico, se je morala skrivati pač vedno le grofova volja in besedi »fiat iustitia«, ki bi se morali pravilno glasiti »fiat voluntas mea«, sta bili le pesek v oči. Sodba je bila zapečateni pač že mnogo prej, predno se je sestalo visoko sodišče, predno so se sešli zastopniki in branilci pravice, ki se jim je enostavno vcepila volja grofova, njim brezpomembnim, a vendar važnim lutkam Celjskih. Pa se je zgodilo enkrat drugače kakor je želel in zahteval najvišji in edini sodnik. Prisledniki so pod vtisom zagovornikovega govora, ki je izzval njih vest, oprostili Veroniko. Grofa to ni oviralo, sodba je bila sklenjena že prej, Veroniko je dal usmrtiti po svojem krvniku Joštu, ker bi ga mogla ovirati pri njegovih načrtih. Zagovornikov govor je edinstven in je učinkoval najsilneje. Do danes ni tega najkarakterističnejšega za takratne razmere obdelal še nihče, Kreftu pa se je posrečilo dati svoji drami baš s tem neko prav posebno vrednost.

EM LILEK:

Slovenski šolniki v Bosni in Hercegovini

za avstro-ogrškega gospodstva od 6. novembra 1879 do 31. oktobra 1918 in za časa naše jugoslovenske vlade od 1. nov. 1918 do 1929.

V »Jutru« z dne 1. maja 1932 je P. B. pod naslovom »Slovenski šolniki pionirji jugoslovenstva« opisal službovanje treh slovenskih šolnikov v Vojvodini, v mestu Pančevu, ko je bilo še v madžarskih rokah. Ti šolniki so: osnovnošolski učitelj Kos, profesor Avgustin Wester in prof. Josip Viler, oba namješčana na realki. Podpisani pa hoče naštetati slovenske šolnike v Bosni in Hercegovini od 1. 1879. do 1929., očitati delovanje vsaj znamenitejših teh šolnikov in

oceniti njih vpliv na vzgojo starejše bosanske inteligence. Na koncu hoče tudi naštetati nekaj slovenskih šolnikov, ki so služili na Hrvaškem, v Dalmaciji in Rusiji.

Po vsej pravici se pritožuje P. B. v »Jutru«, da »še ni napisana knjiga, kaj so storili vsi ti po vsej Avstro-Ogrski razkropljeni slovenski učitelji in profesorji, vsi ti pionirji znanstva in vzgoje med narodi stare monarhije, pred vsem pa med bratskimi slovanskimi narodi.« Takšna knjiga bo napisana z malo večjim obsegom pod naslovom: »Slovenski prosvetitelji tujih narodov in pomnožitelji njihove književnosti«. Zdaj, ko se piše »Slovenski biografski leksikon«, ne bo tako težko sestaviti delo, v katerem se bodo Slovenci prikazali kot znatni pomnožitelji človeške prosvete.

Da je nam takšno delo zares potrebno, se vidi najbolje iz tega, da lahko na prstih naštejemo koroške in druge Slovence, ki n. pr. vedó, da se je rodil pri Sv. Petru poleg Celovca v »uborni slovenski koči« eden največjih fizikov prošlega XIX. stoletja,

dr. Josip Stefan (1835—1893), profesor na dunajski univerzi, ki je vseh svojih 54 znanstvenih razprav napisal v nemškem jeziku, čeravno je bil v mladih letih navdušen in odločen Slovenec in Slovan, pa tudi slovenski pesnik. Kolikim koroškim in drugim Slovcem je znano, da so temu učenjaku svetovne slave že dve leti po njegovi smrti postavili v arkadah nove dunajske univerze spominsko ploščo in da je imel pri tej slavnosti spominski govor njegov bivši učenec in poznejši duševni drug, sloveči matematik in fizik dr. Ludwig Boltzmann, profesor na graški univezi, s katerim je izdelal Stefan takozvani »Stefan-Boltzmann'sches Gesetz der Strahlung«? Saj se njegovega imena ne najdemo v »Poučnem slovarju«, čeravno je v IV. zvezku »Zbornika znanstvenih in poučnih spisov«, ki ga je izdala »Matica slovenska« l. 1902., objavil ravnatelj Ivan Šubic svojo razpravo o dr. Josipu Stefanu.

(Dalje prih.)

Mariborsko Narodno gledališče, ki je s to noviteto gostovalo v petek 11. t. m. v razprodanem celjskem Mestnem gledališču, je nudilo večer bogatega umetniškega užitka. Režiser g. Jože Kovič je z malimi izjemami temeljito izčrpal snov in vsebino drame, dal igri igralsko in scenično pravilno obeležje ter ustvaril harmonično in učinkovito enoto. Gosp. Furijan je izvrstno pogodil lik starega, nasilnega in za velikim ciljem stremetnega celjskega mogočnika — grofa Hermana II. Dovršeni sta bili kreaciji g. VI. Skrbinška kot pravdača in gdč. Kraljeve kot Veronike Deseniške. Gosp. Skrbinšek je podal svojo ulogo komorno. Dobri so bili tudi g. Grom kot Friderik, toda ne smel bi biti jokav, dalje gdč. Starčeva kot kraljica Barbara ter gg. Pavle Kovič kot gvardijan, Rasberger kot Jošt von Helfenstein, Nakrst kot knez Piccolomini in g. Blaž kot mladi Ulrik, četudi ni imel tako posrečene maske, kakor ostali. Tudi manjše vloge so bile z gg. Jožetom Kovičem, Danešem, Harastovičem, Tomovnikom, Gorinškom in Standekerjem dobro zasedene.

Igra je vzbudila v Celju prav posebno zanimanje in je živela velik uspeh. O tem so pričali zavijni aplavzi igralcem in prisrčne ovacije avtorju g. Bratku Kreftu, ki ga je občinstvo priklicalo na oder. Gdč. Kraljeva in g. Furijan sta dobila lepe šopke. Mariborčani so zopet pripravili Celjanom lep, uspešen gledališki večer.

* Gostovanje Mariborčanov v nedeljo 20. novembra. Narodno gledališče v Mariboru bo v nedeljo 20. t. m. zopet gostovalo v Mestnem gledališču v Celju. Ob 16. bo ponovilo tudi v Celju povsem uspelo Kreftovo dramo »Celjske grofe«, ob 20. pa bo uprizorilo Lehárjevo sijajno opereto »Frideriko«. V glavnih vlogah operete bo sta igrala in pela gdč. Pavla Udovičeva kot Friderika in tenorist g. Belizar Sancin kot mladi Goethe. Vstopnice za obe predstavi se dobe v knjigarni K. Goričarja nasl. na Kralja Petra cesti.

Sport

SK Rapid (Maribor) : SSK Celje
5 : 4 (1 : 0)

Celje, 14. novembra.

Dvanajsto kvalifikacijsko tekmo za vstop v I. razred bi bil SSK Celje pri malo manj smole in nesreče včeraj popoldne odločil v svojo korist. Naši

so zaigrali kakor še nikoli in tudi svojo najboljšo igro v prejšnji Primorjem so včeraj delež prekašali. Včeraj so prav nazorno pokazali naši fantje, da so tudi Rapidu dorasli in da bi po vsej pravici zaslužili, da sodelujejo v ligi. Da ni bilo v začetku dobro razpoloženi golman SSK Celja v 27. minuti prvega polčasa zopet hudo blesiran in s tem utrpel 80% svojega običajnega znanja, bi bilo Celje gotovo odneslo zmago nad prav nesimpatičnim nasprotnikom, ki ga diči poleg precejšnje sirovosti tudi izdatna mera oholosti. V tem pogledu so se prav posebno izkazali kot mojstri Rapidovi »navijači« in tudi moštvo samo ni prav v ničemer zaostajalo.

Radovedni smo le, če bo »objektivni« poročevalec našega tukajšnjega nemškega lista, ki nam je v naš album zapisal že parkrat prav »prijazne« besede, ki nas je posebej še po takem prošlo nedeljo izredno »laskavo« pohvalil v svojem listu, ki nam skuša pri vsaki priliki kratiti čast in naslov zastopnika slovenskega sporta v Celju in celjskega sporta sploh, tudi danes zapisal bodrilne besede, da smo mi barbari, naš ljubi gost pa, da je v svojih pristaših imel same pravcate angelčke ki so edini nosilci časti in slave celjskega sporta. Rekli smo, da smo radovedni, kajti včerajšnja tekma je jasno pokazala, kdo je fair, posebej še pa sportno fair, in vse nam namenjene svoječasne pišce in golide so čisto zgrešile svoj cilj.

Naši pristaši, ki so imeli večino, so se vedli vkljub izzivanju s strani nasprotnikov dostojno. In tako je prav. Samo s dostojnim mirom in dostojanstvom je mogoče paralizirati gnusne izpade od jeze onemoglega nasprotnika. Toda kar je, je. In ni samo šala, da se nas drži zares smola, ali pomoči ni druge kakor da »se gremo tepst« v drugi razred in da se tam temeljito pripravimo za tekovanje v ligi v prihodnjem letu.

Ob 14:30 se pojavita moštvi na sredini igrišča, kapetana predata sodniku g. Dolinarju iz Ljubljane postavi gostev. Gosp. Dolinar je proti pričakovanju postavil svojega moža v taki luči, da moramo tako sojenje prav iskreno pozdravljati! Resen, energičen, hiter in odločen se ni pustil niti s težkim foulom s strani nekega Rapidovega funkcionarja ki je vdrl na igrišče in hotel navaliti nanj, spraviti s tira in je vodil igro v polno zadovoljstvo vseh objektivnih gledalcev in igralcev do konca. Nezadovoljni z od-

ločbami sodnika so bili samo oni, katerim izborna igra SSK Celja ni šla prava v račun.

Rapid postavi kompletno enajstorico s Hermannom, Barlovičem, Flakom, Sajfertom, Gomelom, Hellerjem, Venkom, Baumlom, Hardinkom in Pišofom, domače moštvo, ki sestoji iz Hillingerja, Koprivška, Mikuža, Zupanca, Presingerja I, Presingerja II, Opravša, Gobca II, Ahtika, Flisa in Trifunoviča, nastopi z dvema rezervama. Celje prične in prenese igro takoj na stran nasprotnika. Rapid malo presenečen nad tako naglim pojavom Celjanov pred svojimi vrati se pokaže v svoji slabi luči in prične vpiti in že je tudi prvo foul. V naglem tempu slede poteze, hitre in lepe z obeh strani. Rapid zopet foula, Koprivšek strelja, toda strel ostane neizrabljen. Tempo se stonuje, postaja mestoma uprtno divji, Celje napada tako vehementno, da je veselje gledati. V 27. minuti sledi težek prestop nad golmanom SSK Celja, žoga obtiči v mreži, sodnik piska foul. To očitvidno ni bilo po godu nemu delu publike, ki živahno poziva goste k ponavljanju takih nesportnih dejanj. Rapid vzame zalet jezen nad neuspehom, Celje malo deprimirano vsled grdega foula nad enim svojih najboljših za hipec popusti. Gostje izrabijo priliko, obramba zgreši, golman blesiran in 1:0 za Rapid. Tempo ne popušta. Celje vodi še vedno v kazenskem prostoru, pa ne zna naprej. Premalo odločni še, dasiravno moramo priznati, da je napad igral tako, da je bil mnogo boljši od gostov.

Po odmoru je takoj zopet Celje v vodstvu, Trifunović vodi žogo proti голу v krasnem stilu in izenači 1:1. Napad za napadom se menja, Celje ima več od igre, gostje več od streljanja in v 23. minuti golman SSK Celja ves po bit ne more braniti. 2:1 za Rapid. Dve minuti za tem skrumaže pred golom SSK Celja, Koprivšek se po nesreči dotakne žoge — 11 metrovka proti SSK Celju. 3:1. Že tri minute nato golman SSK Celja krit samo še figurira in že tudi 4:1 za Rapid. Že komaj dobro minuto kasneje foul pred golom Rapid in 11 metrovka, toda Rapid strelja v golmana. Rapida se polasča nervoznost, menda od samega veselja nad visoko in naglo doseženo razliko in postaja vse bolj surov. Barlovič foula Trifunoviča, ta kot mačka že zopet za žogo, sodnik pravilno ne piska in že je drugi gol za SSK Celje. Veselje naših raste, tempo čedalje hujši, Rapid foula, Flis pade, Gobec centrira, Trifunović pošlje žogo v mrežo Rapida.

3:4. Kmalu nato doseže Rapid iz kota zase 5. gol in v 42. minuti SSK Celje po vražjem zaletu zviša score na 4:5.

Nikdo ni pričakoval potem, ko smo kar po vrsti morali spraviti v malho 4 gole, da bomo tako znižali diferenco v ševilu, in prav tu je bil podan dokaz, da ne gre kloniti tudi tedaj ne, kadar je razlika že obupna. Ponoviti moramo, da je žoga le okrogla in volja pa izdržljivost stvarjata lahko ne čudežev, nego čisto realne stvari. Forward SSK Celja je bil to pot izvrstjen, sodnik prav dober, naša publika dostojna, obisk lep, okrog 700, organizacija slaba, stranski sodniki pod vsako kritiko, varnostno službo na igrišču bo treba preustrojiti. Vkljub debaklu smo lahko zadovoljni.

SK Olimp (Gaberje) : SK Laško
3 : 1 (2 : 1)

Sodniku g. Janežiču, ki se mu pozna, da potrebuje težje tekme, da si pridobi sigurnosti in rutine, sta se včeraj ob 11. dopoldne na igrišču pri »Skalni kleti« predstavili moštvi v postavi: Grilanc, Hrastnik, Koražija, Regner, Lesšek, Zorko, Primožič, Bianchi, Uršič, Čater za SK Olimp ter moštvo iz Laškega: Katič, Majcen I, Zupanc, Hriak, Kraic, Petrina I, Petrina II, Majcen II, Vrečko, Kokalj, Pupo.

Laščani, dasiravno od zadnjih drugorazrednih prvenstvenih tekem vidno boljši in boljše, morajo vendarle kloniti močnejšemu Olimpi. Igra je bila precej odprta, lahna premoč domačih, ki se jim pa pozna, da ni v sredini Ključarja, ki je znal potegniti in izvesti. Najboljši mož je že danes Čater, še zelo mlad, pa kaže talente za nogomet, če bo le znal vodstvo kluba prijeti ga pravočasno in dovolj trdno, da se ne bo izneveril dobremu nogometu in postal sirov. Leva stran obrambe je bila boljša od desne, ki je še nekam mehka. Od igre je imel Olimp več, le žeteli bi bilo, da bi se igralci odvadili kričanja med igro.

Laško zastopajo izredno simpatični igralci, ki jim manjka pač še velika porcija znanja in trdote. Elan in voljo imajo. V golmanu, ki je še zelo mlad, ki pa obeta postati prav izbornen, če bo zadevo vzel resno in če se ne bo prevzel, bodo imeli gostje svojega najboljšega moža. Da bi bil tudi le eden slab, ne smemo reči, kajti pomankanje znanja jim nadomešča volja in vidna ljubezen do kluba. Zmaga Olimpa je bila zaslužena, rezultat pa bi bil 2 : 1 bolje odgovarjal. To tekmo je gledalo okoli 100 ljudi in incidenta ni bilo.

PIERRE BENOIT:

33

KÖNIGSMARK

Zgodovinski roman Poslovenil Boris Rihteršič

V arhivih sem našel precej računov francoskih slikarjev in arhitektov, ki niso delali samo za velike vojvode lautenburške-detmoldske, ampak tudi za vladarje Lüneburga-Cella in volilne kneze hannoverske. Enout je napravil večino marmornih skupin v parkih pe načrtih Gourvilla, Laquintiniejevega učenca. Lebrunov učenec Lesigne je imel nalogo, da napravi okrasje. Neki Katalonec, Giroud, je napravil dela iz kovanega železa. Zeyer, mojster v siikanju lakiranih predmetov in učitelj princeze Zofije-Dorotheje, je okrasil z lepimi motivi vrata dvora Herrenhausna v Hannoveru in lautenburške palače.

Knežji upravitelji so pregledovali račune teh umetnikov prav posebno strogo. Dostikrat se je zgodilo tudi to, da se niso sramovali napisati z lastno roko zahteve, naj umetniki znižajo svoje zahteve. Radovedno sem prebiral ogromno Giroudovo spome-

nico, ki se je z njo umetnik obrnil na hannoversko sodišče, s prošnjo, naj tam preizkusijo upravičenost njegovega računa za tajne ključavnice, ki jih je bil napravil za dvor Herrenhausen. Vojvoda Ernest-Avgust, poznejši volilni knez, je tedaj izgubil tožbo, da se mora račun znižati. Torej so imeli še tedaj v Hannoveru nepristranske sodnike.

V načelu sem se odločil, da bom omejil svoje iskanje na rešitev vprašanja, kakšen je bil francoski vpliv na nemške dvore XVII. stoletja. Pred seboj sem imel tako obilico listin, da mi je razen tega, kar sem obljubil gospodu Thierryju, ostalo dovolj gradiva tudi za lastno knjigo. Tisti Zeyer, slikar lakiranih predmetov in učitelj princeze Zofije-Dorotheje, je bil vzrok, da sem razširil svoj prvotni namen Med njegovimi računi sem namreč odkril osnutek njegovega pričanja pred zasliševalnim sodiščem, ki je moralo soditi nesrečno hannoversko kraljico.

On je torej nekako odgovoren za dogodke, ki še pridejo.

Tu je Vignerte prestal, nekaj časa premišljal in mi potem zastavil nepričakovano vprašanje:

»Ali poznate dramatizacijo zgodovine grofa Krištofa Königsmarka?«

Namestu odgovora sem mu recital dve kitici:

Comte de Koenigsmark, amoureux d'une reine,
Puis son amant, ainsi du moins dit la rumeur,
Dans la chambre royale où brûlaient les verveines,
A l'heure où le jour naît, à l'heure où le jour meurt.

Qui pourra dire toutes les folles pensées
Qu'elle se plaisait tant à dérouler pour vous,
Celle qui mêlait les jacinthes aux pensées,
Dans la masse de ses cheveux d'or un peu roux?*

* Grof Königsmark, zaljubljen v kraljico, nato njen ljubček, vsaj tako pravijo, je prihajal v kraljičino sobo, kjer so žarele verbene, ob uri, ko je vstajal dan, ob uri, ko je dan umiral. Kdo bi mogel povedati vse tiste blazne misli, ki vam jih je tako rada razkladala, ona, ki je ob mislih vpletala hijacinte v svoje bujne zlaté rdeče lase?

Glasovi iz občinstva

Koncerti v Mariboru —
koncerti v Celju

V soboto 6. t. m. sem bil v Mariboru; med drugim sem se bil namenil tudi h koncertu Učiteljskega pevskega zbora. Ker sem kot pravi Celjan navajen celjskih razmer, sem se zanašal, da si bom mogel kupiti vstopnico pri večerni blagajni. A v Mariboru ni tako kakor v Celju! Ob pol 8. zvečer je bila velika dvorana že natrpna, naval na blagajno pa še strahovit. Z vsemi svojimi atletske in govorniškimi zmožnostmi sem si komaj priboril stojišče. Koncert sem poslušal iz garderobe. Le v odmoru se mi je posrečilo, da sem se preril do vhoda v dvorano, odkoder sem videl v dvorani zbran res ves Maribor od župana, škofa in poveljnika mesta pa do skromnega dijaka in delavca. Pa sem si mislil, da velja ogromni poset le tujcem, zato sem se odločil, da pojdem v nedeljo popoldne, ko bodo pela domača mariborska pevska društva, tudi h koncertu. A glej jih ponosne Mariborčane, dvorana je zopet polna!

Kaj v Mariboru ni krize? — sem se vprašal. Pač, materijalna je najmanj tako velika kakor v Celju, a Mariborčani vendarle zmorejo visoko vstopnino, od 40 Din navzdol, ker ne poznajo duhovne krize.

S čudnimi občutki sem se vračal v Celje. Doma sem pa še izvedel povrh, kako slabo je bil obiskan koncert Učiteljskega pevskega zbora v nedeljo 7. t. m. popoldne v Celju. Najrajiši bi se bil razjokal. Pa sem napisal te vrstice.

Celjani, zganimo se! Ne dopuščajmo več te sramote, ker bomo sicer res zasloveli kot nekulturneži. Nekaj dinarjev za koncert pa res še lahko vsakdo žrtvuje!

Celjani, poboljšajmo se! D.

Sokolstvo

Iz župne uprave

Pokrajinski zlet v Ljubljani

Na Vidov dan se bo vršil v Ljubljani pokrajinski zlet ob priliki 70 letnice ljubljanskega Sokola. Na tem zletu se bodo vršile tudi tekme članstva. Snov za tekme in za proste vaje bo izšla okrog Božiča. Vendar bo župni prednjak pričel vaditi proste vaje že ta mesec. Da moremo pravočasno razdeliti poset župnega prednjaka po društvi, prosimo br. društva, da bi nam javila čas, v katerem bi želela, da jih obišče župni prednjak.

Naraščajske tekme

Ker se na pokrajinskem zletu v Ljubljani ne bodo vršile naraščajske tekme, jih bo priredila župa sama in sicer za višji in nižji oddelek. Moški naraščaj, višji oddelek, bo tekmoval na drogu, bradlji, v teku na 60 m s 75 cm visokimi zaprekami, skokom v višino, metom 5 kg težke krogle obojerno in prostimi vajami. Nižji oddelek: drog, preskoki čez kozla, tek na 60 m, skok v višino, met 2 kg težke žoge in proste vaje. Ženski naraščaj, višji oddelek: drog doskočni, preskok čez konja z navadno desko, proste vaje, tek na 60 m, skok v višino in met 2 kg težke žoge. Nižji oddelek: proste vaje, doskočni

Celjska posojilnica d. d. v Celju

V LASTNI HIŠI
NARODNI DOM

Glavnica in rezerve nad
Din 14.000.000—

Kupuje in prodaja
devize in valute

Izdaja uverenje za
izvoz blaga

Sprejema hranilne
vloge na knjižice in
tekoči račun ter nudi
za nje popolno var-
nost in ugodno
obrestovanje

Podružnici:
Maribor, Šoštanj

drog, gred 60 cm visoka, skok v višino, tek na 60 m in met 2 kg težke žoge. Način tekmovalja in tekmovalne vaje bodo določene pozneje. Članstvo bo tekmovalo po saveznem programu.

Prijatelja sta obiskala veliko zborovanje na prostem. V gneči je prvi za šalo izmaknil prijatelju robček iz zunanega žepa sukniča in ga spravil v žep. V tem trenutku je položil nekdo roko na njegovo ramo in mu šepnil: »Stari prijatelj, tu imaš zopet svojo uro. Nisem vedel, da si moj kolega.«

Dnevno sveže prazena kava, praži se v novem modernem električnem pražarju.

Karol Loibner, Celje
Kralja Petra c. 17. — Pri „Zvoncu“
Delikatese, specerija, semena.

Dvosobno stanovanje

lepo, v vili, Celje, Jurčičeva 5, se odda s 1. februarjem starejšemu solidnem paru.

Franjo Dolžan Celje
Za kresijo 4
Telefon 245

kleparstvo, vodovodne inštalacije, strelovodne naprave

Prezema vsa v zgoraj navedene stroke spadajoča dela in popravila — Cene zmerne — Postržba točna in solidna

Iščem sobo

in kuhinjo v centru mesta ali lepo prazno sobo z uporabo kuhinje enkrat na dan. Ponudbe na upravo lista pod »Boljša s'ranka.«

Proda se posestvo

v izmeri 97 a v Vrblju pri Žalcu pol ure hoda od postaje, rodovitna zemlja, poslopja v dobrem stanju, za ceno Din 32.000—. Delež kupnine po Din 10.000— se lahko prevzame kot na I. mesto vknjižena terjatev, ostanek je plačati v gotovini. Pojasnila daje pisarna dr. Laznika, advokata v Celju, Prešernova ulica 3.

Lokal

na prometni ulici se odda v najem. Povprašati v drogeriji »Sanitas« Celje, Aleksandrova ulica 5.

PRATIKE

Blasnikove, družinske, dopisnice za Miklavža, Božič in Novo leto kupite zelo ugodno v knjigarni

Franc Leskovšek, Celje, Glavni trg 16

Odda se ena

soba

z eno, ena soba z dvema posteljama, eventualno prazno. Tam se sprejme tudi dijak. Naslov v upravi lista.

Brivnica „ZORA“ Celje

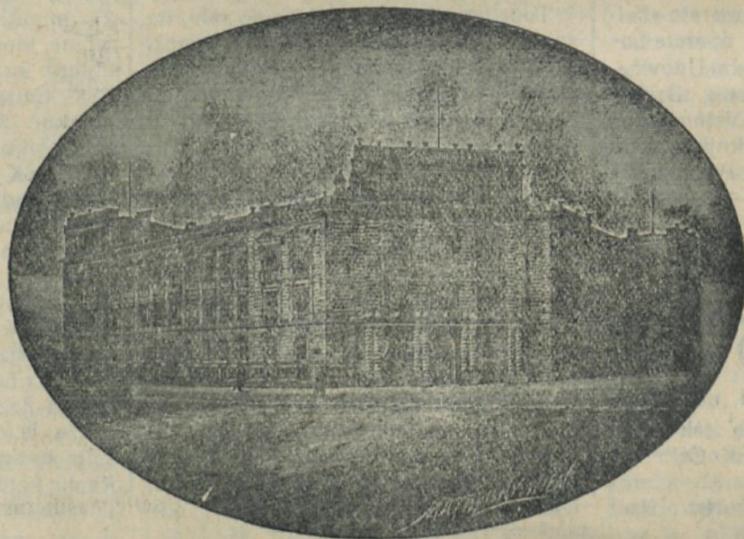
Slomškov trg 6 zraven župne cerkve se priporoča za prvovrstno britje in striženje. Nižke cene. Dijaki in učenci polovične cene.

Najvarneje in najugodnejše se nalaga denar pri pupilarno varnem zavodu, ki obstoji že 64 let

Celjska mestna hranilnica

v CELJU, KREKOV TRG (v lastni palači pri kolodvoru)

Prihrankom rojakov v Ameriki, denarju nedoletnih, ki ga viagajo sodišča, ter naložbam cerkvenega in občinskega denarja posveča posebno pažnjo

Hranilnica daje posojila na zemljišča po najnižji obrestni meri. Vse prošnje rešuje brezplačno

Za hranilne vloge jamči poleg še mesto Celje z vsem premoženjem in vso davčno močjo

Ljubljanska kreditna banka

podružnica Celje, Aleksandrova ulica

Centrala v Ljubljani

Ustanovljena 1900

Ustanovljena 1900

Delniška glavnica Din 50.000.000— Skupne rezerve nad Din 11.000.000—

Brzjavni: Ljubljanska banka

Telefon: 76

PODRUŽNICE: Brežice, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Novo mesto, Ptuj, Rakek, Sarajevo, Slovenjgradec, Split, Šibenik, Zagreb

Se priporoča za vse bančne posle